

понятието врата или входъ. Това се вижда отъ подобни названия за други мѣстности, срѣщани най-вече въ Балканския П-въ и Кавказъ, при планински вериги и устия ¹⁾. Извѣстно е, че византийската култура легна върху римската и много римски термини влѣзоха като частъ отъ по-нататъшната византийска номенклатура, въ повечето случаи прѣвеждани. Още прѣди зачалото на византийския периодъ, въ П-ва се споменува за Portae Haemis, Балкански входове и въ такъвъ случай гръцкото Сидира не е ново, а още по-малко самотитно ²⁾.

Че дѣйствително Сливенъ е влизалъ въ областта Загора се вижда отъ посоченитѣ ѝ сѣверозападни граници до мѣстото Сидира, което азъ отождествявамъ съ Сливенскитѣ проходи ³⁾. Мнѣнията на писателитѣ, които сж се

¹⁾ Ср. *πύλη Σιδηράϊ, Σιδηρά* въ Иречекъ (Heerstrasse, 150); *Σιδηράϊ πύλαι* на Suidas, *Σιδηρά Κλειτούρα* въ Томашекъ (за Идризи) и т. н. Иречекъ, който не се рѣшава да отождестви Сидира съ Верегава (сѣдловината на Върбишкия Балканъ (?), забѣлѣзва, че ако двата тия прохода сж различни, то, или все това, Верегава не ще е била твърдѣ далечъ отъ „Желѣзнитѣ врата“ на Сидира (пжт. II, 750).

²⁾ Въ латинския прѣводъ на Теофановия продължителъ и въ другитѣ източници за границитѣ на Загора, Сидира е прѣведено: *Ferreā*. (*Placuit theodoraē petitio, dedique Bulgaris regionem quae tum deserta erat, quidquid scilicet a Ferrea soli est* (*ἀπὸ τῆς Σιδηράς*). У Симеона Логотера: *annuit placide imperator, ac tunc temporis incultam regionem a Sidera (id est Ferrea) quae tunc Romanae ac Bulgarorum dicionis limes erat, ad Debelum usque (vernacula lingua Zagoram illis nuncupatam) agorum partem eis tribuit*

³⁾ Отъ туй, че и при Тербелъ Загора е *regio* (область), възможно е че поне въ административна смисълъ тя да е засѣгала Сливенско до Сидира: *Terbelo referens gratiam munera misit ingentia, cumque Romana illa regione quam nunc Zagoriam (Σαγορίαν) vocant donavit*. Joelis Chronogr. compend. p. 49—50. Би било наивно да се счита, че между воюющи лице съ лице народи, минаването на цѣли области отъ едни рѣцѣ въ други е ставало въ форма на подарѣци. Българскитѣ побѣди надъ Погоната и синъ му Юстинианъ, върлуването на славяни въ Загора, като область при българскитѣ граници, а самитѣ тѣ прѣминавани съ орѣжие въ рѣка отъ българитѣ още при Аспаруха, — всичко това говори, че областта Загора, е била оспорвана, поне отъ зацаруването на Тербела. Прѣминаването ѝ отново въ владѣнията на Бориса ни най-малко е въ форма на подарѣкъ, а е изрично и окон-